

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobců: **a) Rostislav Inderka**, bytem Letní 335, Hlubočky, **b) Miroslav Kubeš**, bytem Heyrovského 413/4, Olomouc, zastoupen Rostislavem Inderkou, bytem Letní 335, Hlubočky, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 7. 2022, č. j. KUOK 62149/2022, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobci ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci pod sp. zn. 65 A 15/2022,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci Mgr. Barbora Berková, JUDr. Markéta Fialová a soudce JUDr. Michal Jantoš **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 65 A 15/2022.

O d ů v o d n ě n í :

[1] U Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci je pod sp. zn. 65 A 15/2022 vedeno řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 7. 2022, č. j. KUOK 62149/2022, kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí o schválení stavebního záměru vodního díla „Morava, km 230,728-231, 934 – přírodě blízká protipovodňová opatření na pravém břehu a napojení levobřežního ramene“.

[2] Žalobci v řízení o žalobě namítali podjatost soudců Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci. Konkrétně žalobci uvedli, že z průběhu řízení (i před správními orgány), v němž došlo k „nedopatřením“, pochybuje o nepodjatosti soudců výše nadepsaného soudu. V rámci řízení byl vadně poučen o opravných prostředcích proti usnesení o uložení povinnosti uhradit soudní poplatek a soud nesprávně odmítl návrh na přiznání odkladného účinku žalobě.

[3] Předsedkyně senátu (Mgr. Barbora Berková), předložila Nejvyššímu správnímu soudu námitku podjatosti a vyjádření soudců rozhodujících v dané věci k ní. Z vyjádření vyplývá, že námitku podjatosti soudci neshledávají důvodnou; k věci ani k účastníkům nemají žádný poměr. Skutečnosti, pro které považují žalobci soudce za podjaté,

tedy dosavadní rozhodovací činnost a postup soudu ve věci, nejsou důvodem pro vyloučení soudce dle § 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. „[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[5] Z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu vyplývá, že garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální součásti práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojmávaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2017, č. j. Nao 203/2017 - 77).

[6] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 odst. 1 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Např. v usnesení ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16, Nejvyšší správní soud uvedl, že podjatost soudce zasahuje do principu nezávislosti soudce, neboť nestrannost soudce tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezaujatosti a nestrannosti a bez toho, že by se nepředpokládal, nebylo by důvodu ani pro konstituování soudní moci jako jednoho z pilířů demokratické společnosti. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon. Z další judikatury pak vyplývá, že k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, je-li evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci, nebo nebude schopen, nezávisle a nestranně rozhodovat (viz usnesení ze dne 27. 11. 2015, č. j. Nao 278/2015 - 34). Uvedené závěry přebírá i pozdější judikatura Nejvyššího správního soudu. Viz např. usnesení ze dne 14. 11. 2017, č. j. Nao 338/2017 - 19, podle něhož „rozhodnutí o vyloučení

pokračování

soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (ustanovení čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.“ Obdobně viz i další judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. usnesení ze dne 15. 8. 2018, č. j. Nao 172/2018 - 22, ze dne 8. 1. 2018, č. j. Nao 226/2018 - 19 atp.

[7] Optikou výše uvedeného nahlížel Nejvyšší správní soud na vznesenou námitku podjatosti a neshledal ji důvodnou. Z § 8 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci ve věcech správního soudnictví může být jednak skutečnost, že se podílel na jejím rozhodování již v předchozím správním či soudním řízení, a jednak takový vnitřní vztah soudce k věci samé, k účastníkům či k jejich zástupcům, že míra a povaha tohoto vztahu poskytuje důvod k pochybnostem o jeho nepodjatosti (§ 8 odst. 1 věta první a druhá s. ř. s.). Podle výslovného znění zákona ovšem důvodem k vyloučení soudce nemohou být okolnosti, které spočívají v *postupu soudce v řízení o projednávané věci* nebo v jeho rozhodování v jiných věcech [§ 8 odst. 1 písm. a) poslední věta s. ř. s.]. Žalobci však podjatost spatřují právě v postupu soudců (senátu). V uvedeném však podjatost podle jednoznačného znění zákona spatřovat nelze. Nejvyšší správní soud proto námitku podjatosti neshledal důvodnou. Podpůrně lze poukázat např. na usnesení ze dne 19. 11. 2019, č. j. Nao 206/2019 - 56, ve kterém se mj. uvádí, že „[p]ostup soudce v řízení o projednávané věci a rozhodování v jiných, souvisejících či nesouvisejících věcech proto nemůže vést k jeho vyloučení, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost. [...] Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze, ale k tomu slouží opravné prostředky, jsou-li přípustné, nikoliv námitka podjatosti“ (srov. dále i usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2019, č. j. Nao 166/2019 - 28, ze dne 28. 11. 2019, č. j. Nao 201/2019 - 39, ze dne 30. 1. 2020, č. j. Nao 235/2019 - 41, ze dne 21. 5. 2020, č. j. Nao 54/2020 - 53 atp.).

[8] Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že soudkyně Mgr. Barbora Berková, JUDr. Markéta Fialová a soudce JUDr. Michal Jantoš nejsou pro uváděné důvody vyloučení z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci pod sp. zn. 65 A 15/2022.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. ledna 2023

JUDr. Josef Baxa v. r.
předseda senátu